

Alkohol a drogy

Jal rozpoznat, že dítě pije alkohol nebo zneužívá drogy?

Včasné rozpoznání problémů může předejít nebezpečným komplikacím, jako jsou otravy, trestná činnost nebo rozvoj závislosti.

Přímé známky zneužívání alkoholu a jiných drog

- Vyšetření moči nebo jiného biologického materiálu prokáže návykovou látku. Heroin a pervitin se dají u nás běžnými postupy prokázat 1 – 2 dny po aplikaci, konopí mnoho dní nebo při dlouhodobém braní i mnoho týdnů po poslední dávce. Prokazatelnost alkoholu záleží na dávce, může to být od 2 hodin do 24 hodin i déle.
- O užívání drog nebo pití alkoholu existují hodnověrná svědectví.
- U dítěte se najdou drogy nebo pomůcky k jejich zneužívání, např. jehly, stříkačky, malé dýmky, papírky k ručnímu balení cigaret, krabičky od léků, „psaníčka“ (malé obálky s drogou) apod.
- Četné jizvy po vpichách v průběhu povrchových žil (ale drogy se dají zneužívat i jinak, např. heroin se dá i kouřit a pervitin také šňupat).

Nepřímé známky

- Dítě má přátele a známé, kteří berou drogy nebo nadměrně pijí alkohol.
- Dospívající vysvětluje braní drog, zastává se jich, poukazuje na jejich „léčivé“ účinky, nepřiměřeně se věnuje studiu literatury o drogách, zdobí se drogovými přívěsky apod.
- Krádeže ve třídě nebo v domácnosti u předtím bezúhonného dítěte (to bývá časté i u problémů s hazardní hrou).
- Nevysvětlitelné útoky z domova, po kterých se dítě vrací ve špatném stavu.
- Ztráta dobrých přátel, uzavírání se do sebe nebo pochybní starší známí.
- Dříve normální dítě začne být nezdravé, neduživé a odmítá lékařské vyšetření. Časté úrazy a nemoci u dříve zdravého dítěte.
- Narůstající potřeba peněz (opět se může jednat o hazardní hry).
- Zanedbávání péče o zevnějšek.
- Náhlé zhoršení prospěchu ve škole, neomluvené hodiny a pozdní příchody do školy, dříve nezvyklé problémy s chováním ve škole.
- Nespolehlivost.
- Nevolnost, zvracení. Náhlá změna jídelních návyků (u dívek se zde může jednat o poruchy příjmu potravy., tyto dívky bývají zároveň více ohroženy alkoholem a drogami).
- Náladovost, podrážděnost, nesoustředěnost, poruchy paměti.
- Úzkost a deprese.
- Nadměrná aktivita nebo apatie či jejich střídání.
- Nespavost nebo nadměrná spavost.
- Tajnůstkářství.
- Náhlá ztráta kvalitních zájmů.
- Náhlé zhoršení chování, konfliktnost, podrážděnost, nervozita agresivita.

Známky více či méně specifické pro jednotlivé drogy

Alkohol:

typický zápach z úst, který se může dítě maskovat mentolovými bonbóny, ústními vodami apod.

Tlumivé látky:

vedou ke stavu podobnému opilosti, ale z dítěte není cítit alkohol (nezřetelná výslovnost, útlum, zhoršená pohybová souhra a poruchy rovnováhy).

Konopí:

zarudlé spojivky, dítě hlasitě mluví, nepříjemně se směje, typický zápach připomínající pálící se bramborovou nat', případně i závratě a poruchy rovnováhy.

Pervitin:

nadměrná a často bezúčelná aktivita. Zornice jsou rozšířené. Droga také někdy vyvolává i pocity pronásledování. Poměrně typickým příznakem po odeznění působení pervitinu bývá dlouhý spánek jako projev spánkového dluhu a vyčerpání. To je někdy následováno depresí či jinými duševními problémy. Po odeznění intoxikace často velký hlad (dítě „vyjí“ ledničku).

MDMA („extáze“):

chemickou strukturou má blízko k pervitinu, řadí se do skupiny halucinogenních drog. Projevuje se podobně jako pervitin, včetně útlumu a možných depresí po odeznění účinku drogy. Je zde mimo jiné riziko těžkých otrav a velkých ztrát tekutin a minerálů.

Další halucinogeny (např. LSD):

v určitých dávkách se projevují poruchami vnímání, jako jsou halucinace a iluze, časté bývá podivné a nesmyslné chování, pohrouženost do vnitřního světa, zmatenost. Zornice bývají rozšířené. Po odeznění účinků drogy mohou přetrvávat duševní potíže (deprese, úzkosti, pocity pronásledování apod.).

Heroin:

dítě je utlumené, spavé, pohroužené ve vnitřním světě, zúžené zornice nereagují na světlo, dech je pomalý, řeč často nesrozumitelná. Libost a tupá blaženost bývají vystřídány nezájmem a někdy i depresí. Stav po vysazení vysokých dávek drogy se projevuje nejčastěji bažením po droze, nevolností až zvracením, svalovými bolestmi (ty spolu s nespavostí přetrvávají nejdéle), slzením, rozšířením zornic, husí kůže, pocením, průjmy, tep je rychlejší, někdy se objeví i teplota.

Těkavé látky:

Projevují se typickým zápachem příslušné těkavé látky (např. toluen) z dechu a oděvu. Velmi nebezpečná skupina látek, mohou působit smrtelné otravy.

Problémy s alkoholem nebo jinými drogami se dají včas rozpoznat, jestliže rodiče věnují dítěti dostatečnou pozornost. Je možné je překonat, mnohem lepší je ale jim předcházet.